

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht

Onderwerp	Ontheffing Soortenbescherming	Datum	6 juli 2023
Zaaknummer	Z2023-00000368	Team	Vergunningverlening Natuur en Landschap
Briefnummer	D2023-00009724	Van	Servicebureau
Uw referentie	-	Telefoonnr.	030 258 91 11
Ontvangstdatum	23 februari 2023	E-mail	servicebureau@provincie-utrecht.nl
Bijlage	Voorschriften bij de ontheffing Voorgeschreven maatregelen Locatie plangebied en aangetroffen verblijfplaatsen		

Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V. heeft namens Stichting KleurrijkWonen een aanvraag ingediend voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. De aanvraag heeft betrekking op activiteiten op de locatie Complex 201919, Donk en Noorderveld in Leerdam (hierna: plangebied) en heeft zaaknummer Z2023-00000368.

1. Besluit

We hebben op basis van de Wet natuurbescherming en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 besloten:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling die genoemd is in artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk vernielen van nesten van de huismus en de gierzwaluw;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen die genoemd zijn in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

We verlenen de ontheffing voor de periode van 15 augustus 2023 tot en met 30 maart 2026.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften en mitigerende en/of compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1) en voorgeschreven maatregelen (bijlage 2) moeten samen nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

Hieronder kunt u lezen waarom we dit besluit genomen hebben.

2. Motivering van het besluit

2.1 Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op groot onderhoud aan de 80 eengezinswoningen, verspreid over 12 woningblokken, binnen het plangebied. De locatie van het plangebied is opgenomen in bijlage 3. Onderdeel van het onderhoud is verduurzaming van de woningen.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, ten aanzien van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*) en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, ten aanzien van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). U vraagt de ontheffing voor de periode van 15 augustus 2023 tot en met 30 maart 2026.

2.2 Gevolgde procedure

We hebben de aanvraag behandeld volgens hoofdstuk 5 van de Wet natuurbescherming en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 23 juni 2022 heeft u de aanvraag aangevuld.

2.3 Toetsingskader

De huismus en de gierzwaluw zijn beschermd op grond van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

2.4 Toetsing ontheffingsvoorwaarden

We kunnen de ontheffing voor de Wet natuurbescherming alleen verlenen als voldaan is aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- b. er is een geldig wettelijk belang (belangenafweging);
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gierzwaluw en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (ecologische beoordeling).

Hieronder leest u de toetsing en conclusies op deze voorwaarden.

a) Alternatievenafweging

Omschrijving van de alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover aan dat er geen redelijke alternatieven zijn die minder effect hebben op de aanwezige soorten. Het project voorziet in de renovatie van de bestaande woningvoorraad en kan daarom niet op een andere locatie worden uitgevoerd. De woningen moeten worden onderhouden en verduurzaamd. Er bestaat geen redelijke alternatieve werkwijze om het doel van de ingreep te bereiken. Sloop en nieuwbouw van woningen heeft gelijke of meer negatieve effecten op beschermde soorten dan renovatie. Er wordt gewerkt buiten de kwetsbare periodes van de soorten en er worden voldoende mitigerende en compenserende maatregelen getroffen. Er zijn daarom geen redelijke alternatieven voor de werkwijze en planning die minder effect hebben op de aanwezige soorten.

Conclusie alternatievenafweging

Hiermee heeft u aangetoond dat er geen redelijke alternatieven zijn waarbij er een minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is voldoende onderbouwd. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

We toetsen of de ruimtelijke ingreep nodig is op grond van een erkend belang zoals is vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

Voor huismus en de gierzwaluw heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid".

Voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten".

In de aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd.

In het belang van de volksgezondheid

Aangegeven belang

In het activiteitenplan van 1 december 2022 en de memo van 23 februari 2023 heeft u aangegeven dat de woningen worden verduurzaamd. De woningen hebben op dit moment energielabel C. Na de werkzaamheden zijn deze verbeterd naar label A+.

Beoordeling van het aangegeven belang

Uit uw onderbouwing blijkt dat er sprake is van verduurzaming van de woningen.

In het Klimaatverdrag van Parijs hebben 195 landen afgesproken in 2050 de stijging van de gemiddelde wereldtemperatuur beperkt te hebben tot ruim onder 2 graden Celsius, en zo mogelijk 1,5 graden Celsius. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord van 2013 en in het Klimaatakkoord van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen.

Het doel van het nationale Klimaatakkoord is in Nederland 49% minder broeikasgassen uit te stoten in 2030 in vergelijking met 1990. Om dit doel te bereiken, hebben bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden in het nationale Klimaatakkoord maatregelen en afspraken vastgelegd. Onder andere over de verduurzaming van 1,5 miljoen bestaande woningen voor 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Om deze doelstelling te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van de bestaande woningen nodig.

Bij woningen die in eigendom zijn van woningcorporaties (dit zijn zo'n 100.000 woningen) is de verhuurder verantwoordelijk voor het aanpassen van een woning. De geplande woningrenovaties waarin energiebesparing en andere energieprestatie-verbeterende maatregelen meegenomen zijn, zorgen voor een vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen. Dit leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Hiermee draagt de verduurzaming van bestaande woningen ook bij aan de verbetering van de volksgezondheid.

Conclusie belangenafweging

Hiermee is voldoende onderbouwd dat de ruimtelijke ingreep nodig is voor de volksgezondheid. Dit betekent dat het wettelijk erkend belang van de ruimtelijke ingreep aangetoond is. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming

c) Ecologische beoordeling

Uitgevoerd onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht of laten onderzoeken op de aanwezigheid van beschermde soorten. U heeft ook onderzocht of laten onderzoeken welk effect de ruimtelijke ingreep heeft op de aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht hebben we ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologisch onderzoek.

Onderzoeksresultaten: aanwezige beschermde soorten

- **Huismus**
De huismus is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn 13 nestplaatsen vastgesteld onder de daken. De locaties van de nestplaatsen zijn opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.
- **Gierzwaluw**
De gierzwaluw is aangetroffen binnen het plangebied. Er is één nestplaats vastgesteld onder een dak. De invliegopening bevindt zich aan de kopgevel. De locatie van de nestplaats is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.
- **Gewone dwergvleermuis**
De gewone dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er is een kraamverblijfplaats voor ongeveer 30 dieren vastgesteld in een schoorsteen. Verder zijn 18 zomerverblijfplaatsen vastgesteld, waarbinnen ook vier paarterritoria zijn gevonden. Daarnaast is een paarterritorium gevonden buiten de vastgestelde verblijfplaatsen. In geen van de paarterritoria zijn exacte locaties van de paarverblijfplaatsen bekend, maar aangenomen wordt dat de zomerverblijfplaatsen binnen paarterritoria ook als paarverblijfplaats in gebruik zijn. Samengevat betekent dit dat er één kraamverblijfplaats, 14 zomerverblijfplaatsen, vier gecombineerde zomer- en paarverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats aanwezig zijn binnen het plangebied. De locaties van de verblijfplaatsen en paarterritoria zijn opgenomen in bijlage 3 van dit besluit. (Vorstvrije) verblijfplaatsen kunnen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt worden. Hierdoor kunnen individuele winterverblijven niet uitgesloten worden.
- **Ruige dwergvleermuis**
De ruige dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn twee paarverblijfplaatsen vastgesteld onder dakpannen. De locaties van de verblijfplaatsen zijn opgenomen in bijlage 3 van dit besluit. (Vorstvrije) verblijfplaatsen kunnen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt worden. Hierdoor kunnen individuele winterverblijven niet uitgesloten worden.

Staat van instandhouding

- Huismus - landelijk

De huismus komt in vrijwel heel Nederland voor (Kennisdokument huismus. BIJ12, versie 2.0 - 2022). De huismussenpopulatie werd in 2017 tussen de 600.000 en 1 miljoen broedparen geschat. Sinds midden jaren tachtig is de landelijke populatie huismussen met ruim 60% afgenomen, met een significante afname in de jaren negentig (Broedvogels in Nederland in 2017. Boele et al, 2019). Het Netwerk Ecologische Monitoring geeft in recente metingen een stabiele huismussenpopulatie sinds het jaar 2000 weer (Broedvogels in Nederland in 2020. Boele et al, 2022). Gegevens van het Punt Transect Tellingen Project tonen echter een lichte afname (Huismus en Ringmus in Nederland meer dan 40 jaar gevolgd. Van Manen, 2020).

De kwaliteit van het leefgebied van de huismus is de afgelopen jaren afgenomen door onder andere renovatie en isolatie van gebouwen, een kleiner voedselaanbod, minder beschutting (Kennisdokument huismus. BIJ12, versie 2.0 - 2022) en roofdieren (Kennisdokument huismus. BIJ12, versie 1.0 - 2017).

Sovon Vogelonderzoek Nederland beoordeelt de landelijke staat van instandhouding van de huismus als matig ongunstig (Het belang van Nederland buiten de Ecologische Hoofdstructuur voor soorten van de Vogelrichtlijn en van bijlage V van de Habitatrichtlijn. Vogel et al, 2013). Logemann et al (Factsheets voor 25 soorten, 2018) beoordelen de landelijke staat van instandhouding als ongunstig – ontoereikend.

Huisumus - lokaal

Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. In de afgelopen jaren zijn er enkele onderzoeken gedaan naar de verspreiding van de soort binnen de stadsgrenzen. Uit de gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is gebleken dat er 363 huismussen zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar verspreid in de gemeente (NDFF, 2022). Onderzoeken uitgevoerd door Bureau Viridis binnen de gemeente hebben 226 functionele nestplaatsen aangetroffen met 281 individuen in totaal. Deze onderzoeken zijn niet vlakdekkend uitgevoerd. Gezien de aanwezigheid van bebouwing in omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen wordt er vanuit gegaan dat de huismus hier een stabiele populatie heeft.

- Gierzwaluw - landelijk

In de broedperiode is de gierzwaluw een algemeen voorkomende soort in Nederland, waarbij ze voornamelijk in stedelijk gebied aanwezig kunnen zijn (Factsheets voor 25 soorten. Logemann et al, 2018). De aantallen en aantalsontwikkelingen van gierzwaluwen zijn momenteel onduidelijk. Er wordt geschat dat het aantal broedparen tussen de 45.000 en 70.000 ligt (Gierzwaluw. Stats.sovon.nl. Sovon, 2022). Vanaf 2007 is de broedpopulatie van de gierzwaluw significant afgenomen (Broedvogels in Nederland in 2020. Boele et al, 2022). De gierzwaluw gebruikt vaak jaren achtereen dezelfde nestplaats (Kennisdokument gierzwaluw. BIJ12, versie 1.0 - 2017), maar is een mobiele soort die zich door heel Nederland verspreidt. Het verspreidingsgebied is hierdoor beoordeeld als gunstig (Factsheets voor 25 soorten. Logemann et al, 2018).

Woningrenovatie, nieuwbouw en het Bouwbesluit-verbod van openingen (zoals stootvoegen) in woningen hebben invloed op het aantal nestgelegenheden voor gierzwaluwen. Hierdoor is de kwaliteit van het leefgebied afgenomen (Kennisdokument gierzwaluw. BIJ12, versie 1.0 - 2017).

Sovon Vogelonderzoek Nederland beoordeelde de landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw in 2013 nog als gunstig (Het belang van Nederland buiten de Ecologische Hoofdstructuur voor soorten van de Vogelrichtlijn en van bijlage V van de Habitatrichtlijn. Vogel et al, 2013). Logemann et al (Factsheets voor 25 soorten, 2018) beoordelen de landelijke staat van instandhouding vijf jaar later als ongunstig – ontoereikend.

Gierzwaluw - lokaal

De staat van instandhouding van de gierzwaluw in Leerdam is niet exact bekend. In de afgelopen jaren zijn er enkele onderzoeken gedaan naar de verspreiding van de soort binnen de stadsgrenzen. Daaruit is gebleken dat er 406 gierzwaluwen zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar verspreid in de gemeente (NDFF, 2021). Onderzoeken uitgevoerd door Bureau Viridis binnen de gemeente hebben 136 functionele nestplaatsen aangetroffen met 261 individuen in totaal. Deze onderzoeken zijn niet vlakdekkend uitgevoerd. Gezien de grootschalige aanwezigheid van bebouwing in meerdere omliggende wijken wordt er vanuit gegaan dat de lokale staat van instandhouding niet in negatieve zin afwijkt van de landelijke.

- Gewone dwergvleermuis - landelijk

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuis in Nederland (Kennisdocument gewone dwergvleermuis. BIJ12, versie 1.0 - 2017). De populatieomvang van de gewone dwergvleermuis wordt geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (Vleermuizen. Limpens en Thissen, 2014. In Wot-rapport 124, 2014). Over de periode 2015-2020 lijkt er een matige toename te zijn in het aantal waarnemingen van gewone dwergvleermuis. De populatietrend wordt geschat op een toename van ongeveer 3% (Netwerk Ecologische Monitoring 2021 in Telganger November 2021). Bijna de gehele oppervlakte van Nederland kan gezien worden als verspreidingsgebied voor de gewone dwergvleermuis (Gewone dwergvleermuis. Verspreidingsatlas.nl, 2022).

De gewone dwergvleermuis is voor zijn leefgebied afhankelijk van gebouwen met invliegopeningen (open spouwmuren) en van voldoende voedselaanbod. In de periode 2008-2018 is het aantal van deze gebouwen min of meer gelijk gebleven (Factsheets voor 25 soorten. Logemann et al, 2018). Isolatiewerkzaamheden zorgen voor een verbetering van de energieprestaties van gebouwen, maar ook voor een aantasting van de verblijfplaatsen en daarmee het leefgebied van de gewone dwergvleermuis.

De landelijke staat van instandhouding wordt door Logemann et al (Factsheets voor 25 soorten, 2018) momenteel beoordeeld als ongunstig - ontoereikend, maar gunstig als genoeg mitigerende maatregelen genomen worden. De Zoogdiervereniging beoordeelt de staat van instandhouding als onbekend, met de laatste update van 2018 (Gewone dwergvleermuis. Zoogdiervereniging.nl, 2018).

Gewone dwergvleermuis - lokaal

De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in Leerdam is niet exact bekend. Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. In de afgelopen jaren zijn er enkele onderzoeken gedaan naar de verspreiding van de soort binnen de stadsgrenzen. Uit de gegevens van de NDFF is gebleken dat er 63 gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar verspreid in de gemeente (NDFF, 2022). Onderzoeken uitgevoerd door Bureau Viridis binnen de gemeente hebben 234 functionele verblijven aangetroffen met 373 individuen in totaal. Gezien de grootschalige aanwezigheid van bebouwing in meerdere omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen wordt er vanuit gegaan dat de gewone dwergvleermuis hier een stabiele populatie heeft.

- Ruige dwergvleermuis - landelijk

De ruige dwergvleermuis trekt van het ene leefgebied naar het andere. Deze vleermuissoort verblijft voornamelijk tijdens de paarperiode en winterperiode in Nederland (Migration periods of the Natusius' pipistrelle *Pipistrellus nathusii* in the Netherlands. Jonge Poerink en Dekker, 2019). De populatieomvang van de ruige dwergvleermuis is door gebrek aan data moeilijk te schatten. De meest recente schatting is gebaseerd op de jaren 2012-2017 en telt 4.000 tot 400.000 individuen (Soortenverslag 131. Cdr.eionet.europa.eu, 2022) Tussen 2015 tot 2020 is de populatietrend onzeker, maar niet negatief (Netwerk Ecologische Monitoring 2021 in Telganger November 2021). Het verspreidingsgebied van de ruige dwergvleermuis is vrijwel heel Nederland, met een hogere concentratie in Noordwest-Nederland (Kennisdocument ruige dwergvleermuis. BIJ12, versie 1.0 - 2017).

Ruige dwergvleermuizen overwinteren in boomholten, achter boomschors, in stapels brandhout, houtloodsen, spouwmuren en achter stootvoegen van gebouwen (Kennisdocument ruige dwergvleermuis. BIJ12, versie 1.0 - 2017). De Zoogdiervereniging beoordeelt het leefgebied van de ruige dwergvleermuis als gunstig, maar geeft wel aan dat ruige dwergvleermuis kwetsbaar is voor de gevolgen van de energietransitie (Advies agendabepaling monitoring en onderzoek aan vleermuizen in het kader van de energietransitie. Schillemans et al, 2021).

De Zoogdiervereniging beoordeelt de landelijke staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis als matig ongunstig in de laatste update van 2018 (Ruige dwergvleermuis. Zoogdiervereniging.nl, 2022).

Ruige dwergvleermuis - lokaal

De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in Leerdam is niet exact bekend. Bureau Viridis heeft in de afgelopen 5 jaar 24 paarverblijven van de ruige dwergvleermuis waargenomen in de gemeente Leerdam, dit betreft echter geen vlakdekkend onderzoek. Er zijn geen indicaties dat de lokale staat van instandhouding in negatieve zin afwijkt van de landelijke.

Effect van de ruimtelijke ingreep op de aanwezige beschermde soorten

De werkzaamheden zullen 13 nestplaatsen van de huismus en één nestplaats van de gierzwaluw vernielen. Al deze nestplaatsen worden permanent vernield en zijn na de werkzaamheden niet meer beschikbaar.

Verder zullen de werkzaamheden één kraamverblijfplaats, 14 zomerverblijfplaatsen, vier gecombineerde zomer- en paarverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis vernielen of zorgen de werkzaamheden ervoor dat de verblijfplaatsen tijdelijk niet toegankelijk zijn. Een deel van deze verblijfplaatsen zal na de werkzaamheden weer beschikbaar zijn voor de soorten. Een overzicht hiervan is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

Door de werkzaamheden worden de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis verstoord en in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soort.

Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Ontheffing van de Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk.

Mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen

U heeft mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken.

We hebben (een deel van) de voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen goedgekeurd. Deze staan in bijlage 2 van deze beschikking. In bijlage 1 vindt u de extra mitigerende en/of compenserende maatregelen die noodzakelijk zijn om de negatieve effecten van de werkzaamheden te verzachten.

Voordat u start met de werkzaamheden heeft u voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen op hiervoor geschikte locaties geplaatst. De tijdelijke kraamkasten voor de gewone dwergvleermuis zijn niet allemaal geplaatst binnen 50 meter van de aan te tasten kraamverblijfplaats, zoals het kennisdocument voorschrijft. In dit geval gaan we akkoord met de voorgestelde maatregel, omdat er geen locaties dichterbij voorhanden zijn. Het aantal kleine tijdelijke vleermuiskasten voldoet niet aan compensatiefactor 4, maar omdat het om een groot aantal te compenseren verblijfplaatsen gaat en het strikt aanhouden van compensatiefactor 4 ecologisch gezien weinig meerwaarde biedt, gaan we hiermee akkoord.

Voordat u start met de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode maakt u de vastgestelde verblijfplaatsen ongeschikt. Hierover hebben we een paar aanvullende voorschriften opgenomen.

U plaatst voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen als permanente compensatie van de aan te tasten verblijfplaatsen. De permanente kraamkasten worden dichtbij de aan te tasten kraamverblijfplaats gerealiseerd, wat gunstig is voor de gewone dwergvleermuis. We hebben aanvullende voorschriften opgenomen over de permanente maatregelen voor de huismus, de gierzwaluw en de kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven lang genoeg aanwezig om de gewenningsperiode voor de permanente alternatieve verblijfplaatsen te overbruggen.

Omdat een kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt vernield en een dergelijke verblijfplaats essentieel is voor de lokale populatie, leggen wij voorschriften op over monitoring van de permanente maatregelen voor de kraamverblijfplaats.

Conclusie ecologische beoordeling

Het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden zorgen ervoor dat de ingreep niet tot verslechtering leidt van de staat van instandhouding van de huismus en de gierzwaluw en er geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

2.5 Conclusie toetsing aan de ontheffingsvoorwaarden

U heeft voldaan aan alle drie de voorwaarden voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. Daarom verlenen we u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften en mitigerende en/of compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1) en voorgeschreven maatregelen (bijlage 2) moeten samen nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

3. Aanvullende informatie

3.1 Inwerkingtreding van dit besluit en verzending van deze beschikking

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat het aan u verzonden is.

De mededeling van dit besluit verschijnt binnen twee werkdagen na verzending ook op www.officiëlebekendmakingen.nl.

De provincie hecht veel waarde aan een goede samenwerking en bevordert dat de verschillende overheidsinstanties zo veel mogelijk gecoördineerd optreden. Informatie-uitwisseling is daarom belangrijk.

We verzenden deze beschikking aan Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V. en een afschrift van de beschikking aan:

- Stichting KleurrijkWonen;
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht;
- Gemeente Vijfheerenlanden.

3.2 Bezwaar indienen

Belanghebbenden kunnen bij Gedeputeerde Staten van Utrecht bezwaar indienen tegen dit besluit binnen zes weken na de verzenddatum van deze beschikking.

De datum van ontvangst van het ondertekende bezwaarschrift bepaalt of het binnen deze termijn van zes weken valt. We raden u daarom aan zo snel mogelijk het bezwaarschrift in te dienen.

U kunt op de volgende manieren een bezwaarschrift indienen:

- Via het digitale formulier met DigiD- of eHerkenning-ondertekening of via de printversie van dit formulier. U vindt dit formulier op www.provincie-utrecht.nl (zoekterm "Bezwaar tegen beslissing provincie").
- Via een zelfgeschreven bezwaarschrift

Maakt u geen gebruik van het digitale formulier met DigiD- of eHerkenning-ondertekening, maar van de printversie van het formulier of van een zelfgeschreven bezwaarschrift? Onderteken deze dan met een "natte handtekening" en stuur het inclusief eventuele bijlagen per post naar:

Provincie Utrecht
t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn geen kosten verbonden.

Let op: het indienen van een bezwaarschrift stelt de inwerkingtreding van het besluit niet uit. Vindt u het belangrijk dat een rechter met spoed kijkt naar de werking van het besluit, voordat Gedeputeerde Staten van Utrecht een beslissing nemen op uw bezwaarschrift? Dan heeft u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank.

Een voorlopige voorziening is een apart proces, naast de bezwaarprocedure. Het is een speciale maatregel zolang het bezwaar nog in behandeling is. De voorzieningenrechter kijkt in dat geval of er een spoedeisend belang is en komt met een uitspraak of de werkzaamheden op basis van het besluit wel of niet mogen starten of doorgaan.

U moet op het moment dat u een voorlopige voorziening aanvraagt al wel een bezwaarschrift ingediend hebben.

Het verzoek om een voorlopige voorziening stuurt u naar:
Voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland
Sector bestuursrecht
Postbus 16005
3500 DA Utrecht

3.3 Andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen

Het kan zijn dat u voor uw project ook andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen nodig heeft op grond van andere wetten of verordeningen. Neem voor meer informatie hierover contact op met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst.

Heeft u een vraag over dit besluit? Neem dan contact op met het Servicebureau Domein Landelijke Leefomgeving via servicebureau@provincie-utrecht.nl en 030 258 91 11.

Wanneer u contact opneemt, geef dan het zaaknummer van de aanvraag door (dit zaaknummer vindt u bovenaan deze beschikking). Dan kunnen we u zo snel mogelijk helpen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften bij de ontheffing

We hebben aan deze ontheffing de volgende voorschriften verbonden:

1.1 Algemeen

1. We verlenen de ontheffing alleen voor de soorten en verboden handelingen die in dit besluit genoemd zijn.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders aangegeven is.
3. Worden er bij de uitvoering van de werkzaamheden andere beschermde soorten aangetroffen? Of zijn er andere verboden handelingen noodzakelijk? Dan moet de ontheffinghouder direct contact opnemen met het servicebureau van de provincie Utrecht (servicebureau@provincie-utrecht.nl of Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht).
4. Deze ontheffing kan alleen gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

1.2 Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder moet een ecologisch werkprotocol opstellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het ecologisch werkprotocol moet daarnaast de volgende aspecten bevatten:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecoloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog begeleid zijn/worden;
 - f. De manier waarop omgegaan is/wordt met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder moet minimaal twee weken voor de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten het meldingsformulier 'Start werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.rudutrecht.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol bijvoegen.

1.3 Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en de in deze bijlage genoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing verleend is. We sluiten voor de deskundigheidseisen aan bij de eisen die de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hieraan stelt. De ecologisch deskundige moet in ieder geval aanwezig zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek getoond worden aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek bijgehouden worden. In het logboek worden de gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals het goedkeuren/vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten geregistreerd van de uitgevoerde handelingen die omschreven zijn in de voorschriften bij dit besluit (bijlage 1 van deze beschikking).

10. De voorgeschreven mitigerende en/of compenserende maatregelen in bijlage 2 van deze beschikking moeten opgevolgd worden.
11. Het plangebied moet ongeschikt worden gemaakt voor de huismus. Het ongeschikt maken moet gebeuren buiten het broedseizoen van de huismus. Het broedseizoen is van 1 maart tot en met 31 augustus, of tot en met 30 september bij late legfels. Het ongeschikt maken mag niet gebeuren tijdens periodes van vorst.
12. Het plangebied moet ongeschikt worden gemaakt voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Dit moet plaatsvinden in de periode tussen 15 augustus en 15 oktober (paarperiode). Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen moet het plangebied natuurvrij worden verklaard door een ecologisch deskundige. Het natuurvrij verklaren mag pas gedaan worden na vier aaneengesloten nachten met gunstige weersomstandigheden op ten minste twee dagen. Gunstige weersomstandigheden zijn: een temperatuur van minimaal 10 graden C° bij zonsondergang en zonsopkomst, droog en geen harde wind. Als het gebouw niet natuurvrij wordt verklaard, moet worden gecontroleerd of en geborgd dat de verblijfplaatsen ongeschikt zijn gemaakt. Pas wanneer geen verblijfplaatsen meer worden aangetroffen kan het plangebied voor de werkzaamheden worden vrijgegeven.
13. Er mag niet aan de woning met een verblijfplaats van de gierwaluw worden gewerkt tijdens de broedperiode van de gierwaluw. De broedperiode is tussen 15 april en 15 augustus, of 31 augustus in geval van late legfels (volgens het Kennisdocument Gierwaluw van BIJ12).
14. Als permanente alternatieve compensatie voor de huismus wordt één van de volgende methoden gekozen:
 - a. Het geschikt maken van de daken, waarbij vogelschroot wordt geplaatst niet lager dan op de vierde panlat.
 - b. Het plaatsen van minimaal 26 inbouwstenen. Deze nestplaatsen moeten voor wat betreft eigenschappen en locatie voldoen aan hetgeen het Kennisdocument Huismus van BIJ12 hierover voorschrijft.
15. Er moeten minimaal vijf permanente alternatieve nestplaatsen voor de gierwaluw worden gerealiseerd tijdens de werkzaamheden. Deze nestplaatsen moeten voor wat betreft eigenschappen en locatie voldoen aan hetgeen het Kennisdocument Gierwaluw van BIJ12 hierover voorschrijft.
16. Als permanente compensatie voor de aan te tasten kraamverblijfplaats moeten minimaal vier permanente alternatieve kraamverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis worden gerealiseerd tijdens de werkzaamheden. Deze kraamverblijfplaatsen moeten voor wat betreft eigenschappen (waaronder het aantal lagen) en locatie voldoen aan hetgeen het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis van BIJ12 hierover voorschrijft.

1.4 Na afloop van de werkzaamheden

17. Na afronding van de werkzaamheden moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'Einde werkzaamheden soortenbescherming' volledig invullen en indienen. U vindt dit formulier op www.rudutrecht.nl. Bij de melding moet u het ecologisch werkprotocol zoals omschreven in deze voorschriften bijvoegen.

Monitoring

18. Om te bepalen of de soortgerichte beschermingsmaatregelen voldoende effectief zijn, moeten deze worden gemonitord. Er moet monitoring plaatsvinden op de functionaliteit van de permanente alternatieve kraamverblijfplaatsen.

19. Het monitoringsonderzoek moet minimaal worden gericht op de volgende onderzoeksvragen:
 - a. of de gewone dwergvleermuis gebruikmaakt van de aangeboden permanente alternatieve verblijfplaatsen;
 - b. met welke aantallen van de soort hiervan gebruik wordt gemaakt;
 - c. welke verblijfsfunctie de permanente alternatieve verblijfplaatsen vervullen.
20. Het monitoringsonderzoek moet worden uitgevoerd volgens het op dat moment vastgestelde Vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad).
21. Het monitoringsonderzoek start tijdens het eerstvolgende kraamseizoen van de gewone dwergvleermuis nadat de permanente alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd zijn. Vervolgens moet het monitoringsonderzoek elke twee jaar worden uitgevoerd tot en met zes jaar na het realiseren van de permanente alternatieve verblijfplaatsen. Volgens de aangeleverde planning van het project betekent dit dat de monitoring plaatsvindt in 2024, 2026, 2028 en 2030.
22. De monitoringsresultaten worden, voor zover dit waarnemingen van beschermde soorten betreft, geregistreerd in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Dit gebeurt voordat de monitoringsrapportage aan de RUD Utrecht wordt verstuurd.
23. De monitoringsrapportage moet minimaal de volgende onderdelen bevatten:
 - a. Onderzoeksgegevens (data, tijdstippen, weersomstandigheden en onderzoeksmethode);
 - b. Beschrijving van de onderzochte maatregelen (datum van realiseren, beschrijving van locatie en directe omgeving, foto's van de maatregelen en locaties van de maatregelen op kaart of luchtfoto, technische beschrijving van de maatregelen, zoals: (constructie)tekeningen, typenummer bij prefab, afmetingen, aantal, materiaal, aantal lagen, etc.);
 - c. Onderzoeksresultaten (vastgestelde soorten, functies en aantallen individuen);
 - d. Conclusie waaruit blijkt in hoeverre de maatregelen functioneren voor dezelfde soort, dezelfde functie en dezelfde aantallen individuen als in de oorspronkelijke situatie (voordat de werkzaamheden werden uitgevoerd).
 - e. Bewijs van registratie van waarnemingen van beschermde soorten in de NDFF.
24. De monitoringsrapportage moet uiterlijk op 31 oktober van elk jaar waarin de monitoring is uitgevoerd worden verstuurd aan de RUD Utrecht via handhaving-wnb@rudutrecht.nl. Vermeld hierbij het zaaknummer van de ontheffing en de locatie.

De monitoringsresultaten kunnen gevolgen hebben voor de verplichtingen die zijn verbonden aan de ontheffing:

- Als voor het einde van de monitoringsperiode blijkt dat door de maatregelen de gewenste effecten behaald zijn, kan de provincie Utrecht besluiten dat eerder gestopt mag worden met de monitoring;
- Als blijkt dat de maatregelen niet de gewenste effecten hebben gehad, kan de provincie Utrecht extra maatregelen opleggen.

Bijlage 2: Voorgeschreven maatregelen

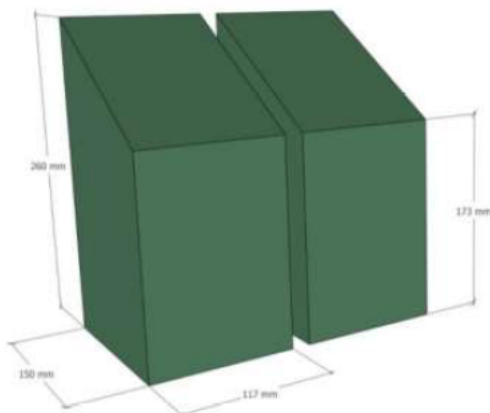
Huismus

Tijdelijke alternatieven

- Er moeten minimaal **13 tijdelijke verblijfplaatsen** voor huismussen worden aangeboden. Hiertoe worden er tijdelijke verblijfplaatsen aangeboden op de woningen:
- De tijdelijke huismuskasten zijn kasten gemaakt van Okoume FSC hout plaatmateriaal 15mm met twee compartimenten (Afbeelding 2.2 en 2.3). Door gebruik te maken van een kast met twee compartimenten is één kast voldoende voor de mitigatie van één nestlocatie.
- De tijdelijk alternatieve verblijfplaatsen zijn in februari 2021 geplaatst. Bij het plaatsen van de tijdelijke kasten wordt rekening gehouden met de volgende voorwaarde: binnen 200m van het plangebied, minimaal 2m hoogte, vrije invliegopening en op verschillende de noordelijke of oostelijke windrichting tenzij ze onder de dakgoot geplaatst kunnen worden. De locaties voor de tijdelijke kasten zijn weergegeven in Figuur 2.1.

Afbeelding 2.2 | Type tijdelijke huismuskast

Afbeelding 2.3 | Afmetingen tijdelijke huismuskast

Gierzwaluw

Gierzwaluwen maken gebruik van nestgelegenheden in spouwmuren en onder dakranden en daken. Bij de renovatie van woningen door het toepassen van spouwmuurisolatie of dakisolatie verdwijnen deze nestgelegenheden. Het plaatsen van een inbouwierzwaluwkast is een goede oplossing als het behouden van de originele nestplaats geen mogelijkheid is. Deze kasten dienen bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de originele invliegopening ingemetseld te worden.

- Voor elke verblijfplaats die aangetast of verwijderd moeten 5 nieuwe permanente verblijfplaatsen aangeboden worden op de exacte plek of zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke verblijfplaats (IB GZ serie van Vivara-pro of vergelijkbaar).
- In iedere nestkast wordt een dunne bodem zaagsel aangeboden.
- Alternatieve nestgelegenheid dient voor 15 april beschikbaar te zijn.
- Wanneer permanente alternatieven niet gereed kunnen zijn worden tijdelijke kasten aangeboden (bijv. NK GZ serie van Vivara-pro of vergelijkbaar).
- [REDACTED]

IB GZ 04 & IB GZ 06 Gierzwaluw inbouwsteen (Vivara-pro)

Voorbeeld van afwerking in metselsteen IB GZ 04 of 06

IB GZ 03 & IB GZ 05 Gierzwaluw inbouwsteen (Vivara-pro)

IB GZ 03 of 05 inbouwstenen in een gevel

Vleermuizen

2.3.1 Voorkomen van doden

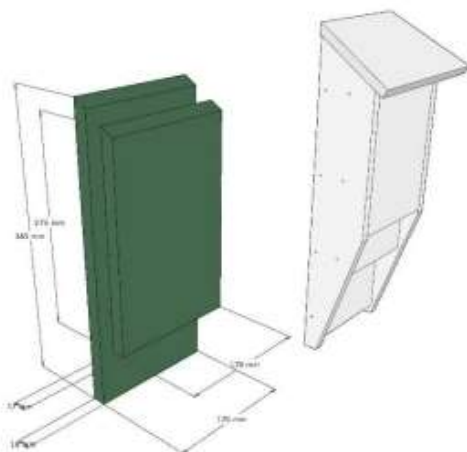
- Alle woningblokken die binnen deze aanvraag vallen worden op plaatsen waar verblijfplaatsen aanwezig of te verwachten zijn voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt; dit wordt gedaan door het plaatsen van 'exclusion flaps' (zie details en voorwaarden in Bijlage B).
- De koopwoningen gelegen binnen de woonblokken waar werkzaamheden aan zullen plaatsvinden worden meegenomen bij de plaatsing van de exclusion flaps. Door de gehele spouwmuur en de daken van het blok ongeschikt te maken voor vleermuizen en vervolgens een uit/invliegcontrole uit te voeren kan met zekerheid gesteld worden dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de spouwmuur en onder de dakpannen. Indien de bewoners van de koopwoningen geen toestemming geven voor het plaatsen van exclusion flaps worden er alsnog spouwborstels (of vergelijkbaar) geplaatst in de spouwmuur.

2.3.3 Alternatieve verblijfplaatsen

Omdat de werkzaamheden zich beperken tot de daken en schoorstenen, blijft een deel van de verblijfplaatsen van de vleermuizen intact. Deze verblijfplaatsen ondervinden mogelijk wel verstoring. In tabel 1.2 en 1.3 zijn de verblijven in cursief weergegeven welke mogelijk verstoord worden door de werkzaamheden. Deze verblijven worden wel *tijdelijk* gemitigeerd maar niet permanent. Na het voltooien van de werkzaamheden zijn deze verblijfplaatsen weer functioneel. Verblijven waar de invliegopening zich onder de dakrand of bij schoorstenen zijn waargenomen worden tijdelijk én permanent gemitigeerd.

Tijdelijke alternatieven zomer/paarverblijven

- Om voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden, zijn in totaal **81 tijdelijke alternatieve verblijven** aangeboden voor de zomer en zomer/paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. De locaties van de tijdelijke verblijfplaatsen op de woningen weergegeven in Figuur 2.1.
- De tijdelijke vleermuiskasten zijn kasten gemaakt van Okoume FSC hout plaatmateriaal 15mm en een geëxpandeerde kurk binnenzijde van 20mm met een afmeting van 90x170x385mm (Afbeelding 2.1).
- De tijdelijk alternatieve verblijfplaatsen zijn in februari 2021 geplaatst. Bij het plaatsen van de tijdelijke kasten wordt rekening gehouden met de volgende voorwaarde: binnen 200m van het plangebied, minimaal 2,8m hoogte, vrije invliegopening en op verschillende windrichtingen. Zie Bijlage C voor omschrijving en kaders voor het plaatsen van tijdelijke verblijfplaatsen.

Afbeelding 2.1 | Type tijdelijke vleermuiskast

Tijdelijke alternatieven kraamverblijven

- Bij het plaatsen van de alternatieve verblijfplaatsen dient er rekening te worden gehouden met de gewenningsperioden zoals vermeld in de kennisdocumenten. Dit houdt in dat:
 - Alternatieve kraamverblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuizen één volledig kraamseizoen voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst dienen te worden.

Het kraamseizoen loopt van 15 mei t/m 31 juli.

- Er zijn **4 tijdelijke alternatieve kraamkasten** aangeboden in het naastgelegen plangebied van het type VK-SK-02. Deze alternatieve verblijfplaatsen worden geplaatst in de volgende woningen (Figuur 2.1):
 - Lisdoddelaan 63
 - Violierlaan 32
 - Violierlaan 24
 - Violierlaan 1a

De tijdelijke kraamkasten blijven in ieder geval één seizoen hangen, parallel aan de nieuwe permanente kraamvoorzieningen.

Permanente alternatieven

De geplande werkzaamheden beperken zich tot de het renoveren en isoleren van de daken en schoorstenen, hierdoor worden enkel de verblijfplaatsen op deze locaties vernield. Dit zijn **acht zomer en/of zomer/paar-verblijven** van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis welke zich onder de dakrand bevinden. Voor deze verblijfplaatsen worden permanente voorzieningen aangebracht;

- Er moeten **minimaal 32 permanente alternatieve verblijfplaatsen** voor vleermuizen worden aangeboden. Hiervoor worden inmetstelstenen aangebracht. Het betreft hier **32 geschakelde inbouwstenen** (bestaande uit IB VL 06 + IB VL 07 of vergelijkbaar, zie bijlage D). Deze alternatieve verblijfplaatsen worden geplaatst in de woningen weergegeven in Figuur 2.2)
 - *per woning 1 set geschakelde inbouwstenen, aan de kopse kant bovenaan)*
- De permanente mitigatie worden tijdens de werkzaamheden aangebracht.

2.3.4 Kraamverblijf van gewone dwergvleermuis

Er is **één kraamverblijf** van de gewone dwergvleermuis aanwezig binnen het plangebied, welke zich bij een schoorsteen bevindt. Voor dit verblijf worden **vier grote permanente inbouwkasten** aangeboden.

- Bij het plaatsen van de alternatieve verblijfplaatsen dient er rekening te worden gehouden met de gewenningsperioden zoals vermeld in de kennisdocumenten. Dit houdt in dat:
 - Alternatieve kraamverblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuizen één volledig kraamseizoen voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst dienen te worden. Het kraamseizoen loopt van 15 mei t/m 31 juli.

In lid 1 van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming staat beschreven dat het verboden is om beschermde dieren opzettelijk te doden. Het uitvoeren van werkzaamheden waarbij aanwezige dieren verwond of zelfs gedood kunnen worden houdt een overtreding van deze artikelen in. Het is daarom noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen om dit zo veel als mogelijk te voorkomen. Deze maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten op korte termijn, d.w.z. dat de maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel verminderen van effecten voorafgaande en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De maatregelen worden volgens een vast stramien uitgevoerd, conform de bestaande kennisdocumenten welk onderstaand toegelicht is.

'Exclusion flaps' worden gebruikt om stootvoegen en andere invliegopeningen af te sluiten, op zo'n manier dat in het object aanwezige vleermuizen er wel uit kunnen komen, maar er niet meer in. Doormiddel van stugge klapdeurtjes kan een dier er via de ruwe ondergrond makkelijk uit kruipen, maar niet meer terug in. De flaps of tunneltjes worden op maat gefabriceerd van 300 micron stug doorzichtig plastic en met montagekit bevestigd aan het object, ductape zorgt ervoor dat het geheel vast blijft zitten totdat de kit droogt.

De werking van dergelijke klepjes. Overige openingen worden met isolatie materiaal dichtgemaakt.

'Exclusion flaps' mogen enkel worden geplaatst in de minst schadelijke periode van vleermuizen, buiten de kraamperiode en winterrust (afhankelijk van de functie). Dat wil zeggen dat de exclusion flaps geplaatst kunnen worden tussen 1 april t/m 1 mei, en/of tussen 15 augustus t/m 1 november.

Exclusion flaps mogen één maand voorafgaand aan het einde van de gewenningsperiode aangebracht worden.

Het afplakken van de verblijfplaatsen wordt enkel uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn.

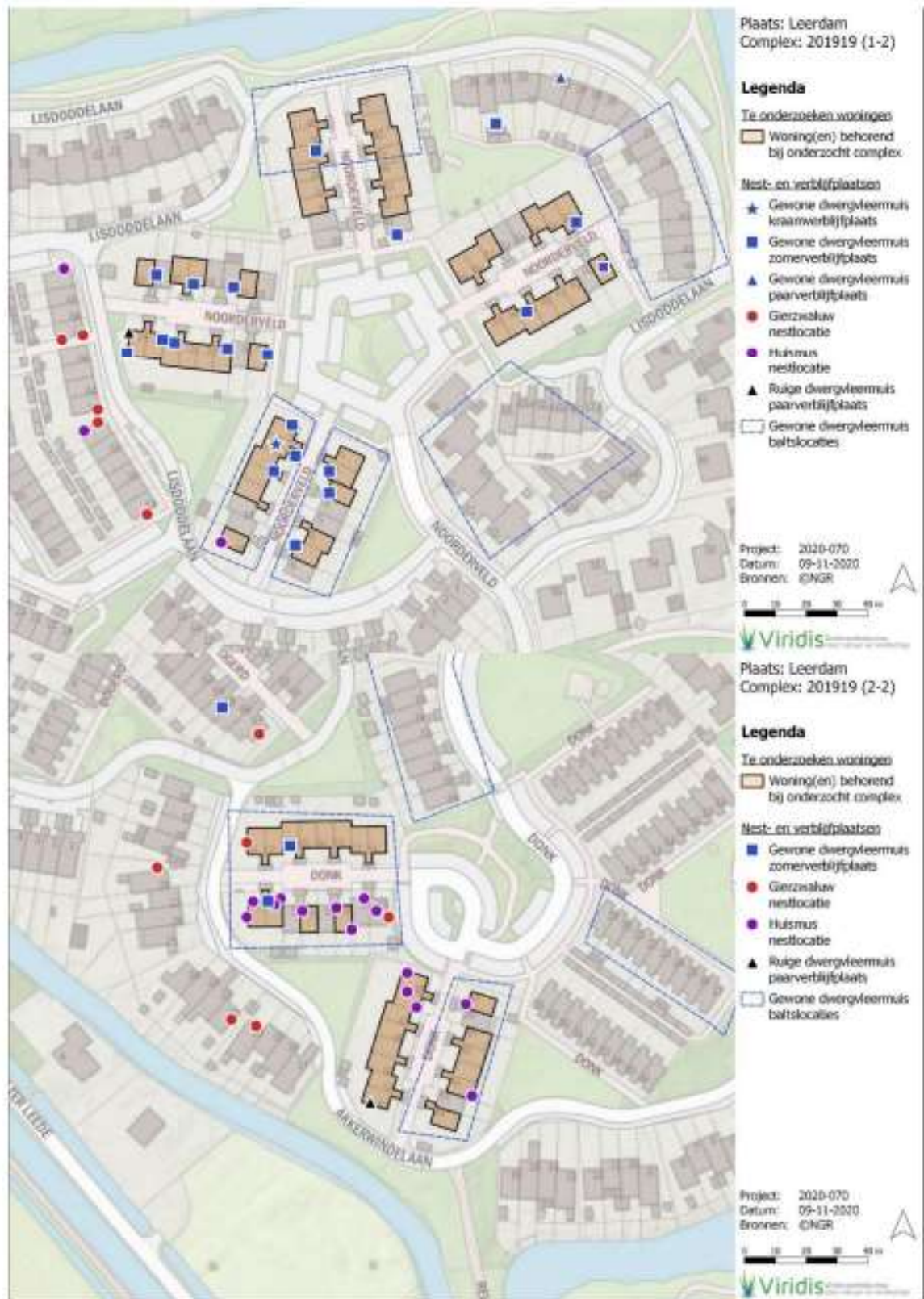
Overzicht

Figuur 2.1 | Overzichtkaart met tijdelijke mitigatie voor complex 201919

Bijlage 3: Locatie plangebied en aangetroffen verblijfplaatsen

Tabel 1.3 | Specificatie van de aangetroffen verblijfplaatsen binnen complex 201919, Noorderveld. Verblijfplaatsen welke verstoord worden zijn in cursief weergegeven, verblijfplaatsen welke vernield worden zijn in vet weergegeven.

Straat en huisnummer	Soort	Type verblijfplaats	Locatie
Noorderveld			
<i>2</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Zomerverblijfplaats</i>	<i>Boven raamkozijn</i>
<i>3</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Zomerverblijfplaats</i>	<i>Boven raamkozijn</i>
<i>7</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Zomerverblijfplaats</i>	<i>Boven raamkozijn</i>
1-8	Gewone dwergvleermuis	Paarterritoria	Gehele blok
9	Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijfplaats	Dakrand
<i>10</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Zomerverblijfplaats</i>	<i>Boven raamkozijn</i>
10	Gewone dwergvleermuis	Kraamverblijfplaats	Schoorsteen
<i>11</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Zomerverblijfplaats</i>	<i>Onder badkamerraam</i>
16	Huismus	Nestplaats	2de dakpan links van de lage gevelkant
9-16	Gewone dwergvleermuis	Paarterritoria	Gehele blok
17	Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijfplaats	Kopse kant, tussen dakpan 1-7 rechts van beneden
<i>19</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Zomerverblijfplaats</i>	<i>Boven raamkozijn</i>
<i>22</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Zomerverblijfplaats</i>	<i>Boven raamkozijn</i>
23	Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijfplaats	Dakrand
<i>24</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Zomerverblijfplaats</i>	<i>Boven raamkozijn</i>
24	Ruige dwergvleermuis	Paarverblijfplaats	Kopse kant onder dakpan
<i>29</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Zomerverblijfplaats</i>	<i>Boven raamkozijn</i>
38	Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijfplaats	Achter dakgoot
33-48	Gewone dwergvleermuis	Paarterritoria	Gehele blok
<i>56</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Zomerverblijfplaats</i>	<i>Onder raam in linkse hoek</i>
<i>59</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Zomerverblijfplaats</i>	<i>Boven raamkozijn</i>
64	Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijfplaats	Schoorsteen en kopse kant, 6 individuen, groot zomer-verblijf

Bron: "Activiteitenplan en ontheffingsaanvraag KleurrijkWonen, 2022 Complex 201919 Donk en Noorderveld te Leerdam" van 1 december 2022